

رئیس کمیسیون انرژی اتاق تهران در گفت‌وگو با «ایران» از ضرورت ایجاد نهاد رگولاتوری در حوزه انرژی می‌گوید

خدا حافظی با انحصار؛ خوشامدگویی به تخصص و ابتکار

این روزها علاوه بر بیان مسائل و مشکلات متعدد در برنامه‌ریزی مالی کشور، موضوع ایجاد نهاد تنظیم‌گر یا رگولاتوری در حوزه انرژی به‌طور وسیعی مورد بحث قرار گرفته است. خبر خوب آن که، در حوزه نیروشکل‌گیری این نهاد مراحل نهایی خود را در هیأت دولت طی کرده و پس از تصویب نهایی هیأت دولت به مجلس شورای اسلامی ارجاع شده است. تنها مانده است در حوزه نفت و فرآورده‌های نفتی این نهاد مهم شکل بگیرد تا بتوانیم بگویم بخش مهمی از صنعت انرژی در ایران دیگر در انحصار دولت نیست و تخصص حرف اول را می‌زند که البته در این بخش گرفتار پیچیدگی‌هایی شده و اگر نتوان گره‌ها را باز کرد، این ساختار متداول جهانی در ایران پیاده‌سازی نخواهد شد و همچنان صنعت نفت گرفتار انحصار می‌ماند. اما رگولاتورها چه کسانی می‌شوند و چه کاری را دنبال می‌کنند؟ رضا پدیدار، رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران در این خصوص به «ایران» توضیح می‌دهد:

■ **هدف اصلی از تشکیل یک نهاد تنظیم‌گر و رگولاتور از چطور می‌توان تعریف کرد؟**

این یک نهاد مستقل از هر ارگانی است که حکمرانی واحدی را همزمان با رفع انحصارات دولتی و نیمه دولتی دنبال می‌کند. به این ترتیب که با مشارکت صاحب‌نظران مستقل دارای تخصص و دانش فنی و اقتصادی بر کلیه فعالیت‌های انحصاری نظارت می‌شود و با تشخیص مصادیق ضد رقابتی و تنظیم مقررات، فرصت دسترسی آزاد به خدمات انحصاری و تأمین مالی و انعقاد قراردادهای مهم بدون تبعیض فراهم می‌شود. به عبارت دیگر، مجالی برای اجرای اقدامات تخصصی، پیاده‌سازی فضای کسب و کار پیش برنده و حمایت از فعالیت‌های شرکت‌های خصوصی اهمیت دارد. تحقق این مسأله در صنعت نفت به‌طور اصولی می‌تواند به ایجاد شفافیت در طول زنجیره تولید نفت و رفع انحصار ایجاد شده در عرصه تولید و صادرات فرآورده‌های نفتی بینجامد و در ادامه به امتیاز خوراک در طول زنجیره تولید به‌عنوان حلقه مفقوده تأمین خوراک واحدهای پایین دستی تری پیدا کند.

■ **آیا وزارت نفت موافق تشکیل چنین نهادی و کاهش انحصارات هست؟**
این آرمان مهم در حوزه نفت و فرآورده‌های نفتی هنوز در هاله‌ای از ابهام است و نظرها متعددی درباره آن مطرح می‌شود. اما به موجب ماده ۱۳ قانون اختیارات و وظایف وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱ و نیز ماده ۵۹ نخست‌اینکه، نهاد تنظیم‌گر در انجام وظایف خود باید استقلال لازم از دولت و ذینفعان بازار را داشته باشد که منظور استقلال و بی‌طرفی در تصمیم‌گیری و در نصب و عزل اعضا و استقلال مالی است. این نهاد در درجه دوم باید استقلال، شفافیت و حمایت از سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان را تضمین کند و تعامل مستمر با نهادهای دولتی و خصوصی و ذینفعان بخش نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی بازار داشته باشد.

مدیرعامل نیروگاه بعثت، تنهانیروگاه فعال داخل شهر تهران در گفت‌وگو با(ایران):

۷ سال است که یک لیتر مازوت هم نسوزانده‌ایم

گروه اقتصادی/ زمستان امسال، وقتی آلودگی هوای شهر تهران به اوج خود رسید و موضوع مصرف سوخت مازوت در نیروگاه‌ها مطرح شد و پس از آن با کمبود سوخت در تعدادی از نیروگاه‌ها خاموشی رقم خورد، برخی گفتند که یکی از مسببان این آلودگی نیروگاه بخار بعثت است. چراکه مازوت سوخت دوم نیروگاه‌های بخار است.

اما مسعود شیخ، مدیرعامل نیروگاه بعثت می‌گوید که از سال ۱۳۹۲ تا کنون حتی یک لیتر مازوت هم در این نیروگاه به‌عنوان سوخت استفاده نشده و تمام سوخت مصرفی نیروگاه بعثت از گاز تأمین می‌شود. از سوی دیگر، این نیروگاه به خاطر نقش کلیدی و مهمی که در تأمین برق مناطق جنوبی تهران دارد، در سخت‌ترین شرایط هم گاز مصرفی این برای تولید برق تهران تأمین شده و هیچ‌گاه از مدار شبکه برق تهران خارج نشده است؛ حتی در روزی که تهران با قطع برق در برخی از مناطق مواجه بود.

■ **ورودی مازوت ۷ سال است که پلمب شده است**

مدیرعامل نیروگاه بعثت بیان می‌کند که از سال ۱۳۹۲ تاکنون به خاطر مسائل جوی و محیط زیستی ورودی مازوت نیروگاه پلمب شده و نیروگاه بعثت از مصرف مازوت منع شده است. به طوری که با وجود طراحی نیروگاه بر مبنای مصرف گاز و مازوت، اما حکم قضایی برای این نیروگاه صادر شده که به هیچ وجه اجازه مصرف مازوت ندارد. سازمان حفاظت محیط زیست نیز به طور مرتب در حال رصد دودکش‌های

نیروگاه و سنجش میزان آلودگی آن است تا از حد مجاز فراتر نرود.

شیخ در گفت‌وگو با «ایران» ادامه می‌دهد: این نیروگاه تنها نیروگاه فعال داخل شهر تهران است و حساسیت زیادی روی میزان آلاینده خروجی دودکش آن وجود دارد. به همین خاطر سازمان محیط زیست به طور مرتب در این باره گزارش تهیه می‌کند و نظارت دارد.

■ **شهروندان از برج خنک‌کننده فیلم می‌گیرند**
با یک جست‌وجو در فضای مجازی می‌توان فیلم‌هایی از خروج نیروگاه و سنجش میزان آلودگی آن است تا از حد مجاز فراتر نرود. مدیرعامل نیروگاه بعثت می‌گوید که آنچه بر فراز نیروگاه دیده می‌شود، دود نیست، بلکه بخار آب است. دود نیست، بلکه بخار آب است. شیخ توضیح می‌دهد: نیروگاه بعثت ۳ برج خنک‌کننده دارد. وقتی آب سرد برای انجام عملیات کاهش دما روی آب داغ نیروگاه ریخته می‌شود، بخار این چرخه از مسیر برج‌های خنک‌کننده از نیروگاه متصاعد می‌شود. این بخارها حتی هوای تهران را تلطیف می‌کند اما شهروندان به اشتباه از پشت دیوارهای نیروگاه فیلم تهیه می‌کنند و این بخار را دود ناشی از سوزاندن مازوت خطاب می‌کنند

بخار از برج‌های نیروگاه بعثت دید که در نگاه اول شبیه دود است، اما مدیرعامل نیروگاه بعثت می‌گوید که آنچه بر فراز نیروگاه دیده می‌شود، دود نیست، بلکه بخار آب است.

اصلاحی قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، موضوع ماده ۷ قانون مذکور مصوب سال ۱۳۹۷، پیشنهاد تشکیل نهاد تنظیم‌گر بخش نفت و فرآورده‌های نفتی مطرح می‌شود و این رفع انحصار کاملاً قانونی است و در دنیا هم سابقه موثقی دارد. کشور ما هم به این نهاد مستقل تنظیم بخش صنایع نفت، گاز، پالایش، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی محتاج است.

■ **کدام کشورها و با چه مدلی این نهاد را در زمینه نفت راه‌اندازی کرده‌اند؟**

بسیاری از کشورها. در یک نگاه کلی و تطبیقی در جهان می‌توان گفت که نهاد رگولاتوری به سه مدل فعال است که می‌تواند الگویی برای شناخت بیشتر باشند. مدل اول، مدل حاکمیت وزارت نفت شامل کشورهای نروژ، انگلیس و موزامبیک. مدل دوم، مدل نظارتی شرکت ملی نفت شامل کشورهای مالزی و اندونزی. مدل سوم، مدل تنظیم‌گری مستقل با مأموریت رگولاتوری مقررات شامل کشورهای برزیل، مکزیک و تیمور شرقی. البته هریک از این الگوها دارای مزایا و معایبی هستند و باید نگاهی عمیق‌تر به وظایف این نهاد داشت. در مجموع با یک نگاه تطبیقی وظایف این نهاد را در صنعت نفت می‌توان در ۱۲ مورد تعریف کرد. نخست؛ آماده‌سازی مناقصات و ارجاع ابهام است و نظرها متعددی درباره مونیوپورینگ قراردادهای بالادستی و معرفی هریک به بخش‌های فعال در این زمینه. سوم؛ اطمینان از انطباق

ایران، یک نفر صاحب‌نظر به انتخاب فدراسیون صنعت نفت ایران، یک نفر صاحب‌نظر به انتخاب انجمن نفت ایران و همچنین دو نفر از قضات متخصص امور بازرگانی به انتخاب و حکم رئیس قوه قضائیه در این نهاد حضور داشته باشند. همچنین در بین اعضای نهاد باید جایی برای صاحب‌نظران مستقل دارای تخصص و دانش فنی و اقتصادی نیز دیده شود. همچنین می‌توان اساسنامه آن را هم مبتنی بر ماده ۵۹ قانون سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و اصلاحیه‌های مربوطه تعریف کرد. به این ترتیب که بر اساس این ماده، «شورای رقابت مکلف است در حوزه کالاها و خدماتی که بازار آنها به تشخیص این شورا مصداق انحصار بوده و نیازمند تأسیس نهاد مستقل نظارت کامل و جامع بر پروسه‌های مجوزهای صادر شده به فعالان مرتبط با صنعت. اجرای این ۱۲ مورد رانت احتمالی را در صنعت نفت به صفر نزدیک می‌کند.

■ **اعضای این نهاد چه کسانی و از کجا خواهند بود تا این استقلال حفظ شود؟**

اعضای این نهاد تنظیم‌گری در حوزه انرژی می‌توانند از بخش‌های مختلفی باشند اما پیشنهاد جمعی از صاحب‌نظران این حوزه تاکنون این بوده که سه نفر صاحب‌نظر فنی و قراردادی به بخش‌های این حوزه و نیز بخش حقوقی به انتخاب شورا، دو نفر صاحب‌نظر به انتخاب اتاق بازرگانی صنایع و معادن و کشاورزی

■ پنجشنبه ۲۳ بهمن ۱۳۹۹

■ سال بیست و هفتم

■ شماره ۷۵۶۴

نفت و گاز و صنایع مرتبط و وابسته و ایجاد زمینه رقابت سالم و شفاف بین فعالان اقتصادی این بخش و جلوگیری از انحصار، سازوکار لازم را با مشارکت شورای رقابت موضوع ماده ۵۳ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحیه‌های بعدی آن به تصویب هیأت وزیران برساند.»

■ **به‌عنوان سؤال آخر! به‌نظر شما این روند طی می‌شود و وزارت نفت موافقت می‌کند؟**

در زمینه حوزه نیرو که این روند در گام‌های پایانی است اما در بخش نفت نیز تاکنون بازخوردهای مثبتی داشته که امیدواریم این اتفاق بیفتد. اگر پروسه آن تکمیل شود، ابتدا باید این نهاد به تشخیص مصادیق رویه‌های چند رقابتی موضوع قانون و تدوین و ابلاغ راهنماها و دستورالعمل‌های لازم به‌منظور اجرای اختیارات تفویضی بپردازد. همچنین بررسی و تأیید پیشنهادهای مربوط به نحوه قیمت‌گذاری و عرضه مواد اولیه (خوراک) مورد نیاز واحدهای تولیدی مسأله مهمی است که باید به آن پرداخته شود. باید میزان کف عرضه مواد اولیه (خوراک) مورد نیاز واحدهای تولید در بورس تأیید و ابلاغ شود و پایش و نظارت بر رعایت دستورالعمل‌ها و مقررات و ضوابط ابلاغی هم به جد پیگیری شود. در این راستا تحقیق، بازرسی، صدور احکام و تعیین جرایم قانونی (موضوع مواد ۶۰ و ۶۱ و ۶۲ قانون) اهمیت زیادی دارد. در آخر می‌خواهم بر اهمیت استقلال این نهاد تأکید کنم. عملکرد نهاد باید تحت نظارت شورای رقابت باشد و محل دبیرخانه آن هم در مرکز ملی رقابت. همچنین تشخیص و حل و فصل مغایرت‌ها با شورای رقابت است. استقلال مالی و ساختاری هم باید طوری باشد که رفتار نهاد مستقلانه باشد و انتصاب اعضا هم بهتر است که از سوی رئیس‌جمهوری صورت گیرد. در این صورت است که می‌توان جای انحصار در ساختار حکمرانی انرژی کشور را با تخصص‌گرایی و ارتقای راندمان فعالیت‌ها عوض کرد.

■ **تاکنون اقدامی هم شده است؟**

بله. اقدامات زیادی صورت گرفته ولی برخلاف انتظار درست رسیدگی و مطالعه بیشتر قرار گرفته که عملاً اجرای ماهه ۱۳ قانون وظایف اختیارات وزارت نفت را زیر سؤال برده است. در این باره قانون وزارت نفت می‌گوید که «وزارت نفت مکلف است به منظور تدوین و تنظیم مقررات لازم و بهبود فضای کسب و کار در صنعت

شروع کرده و راندمان آن تقریباً پایین است. به این معنی که برای تولید هر مگاوات برق، گاز بیشتری نسبت به نیروگاه‌های راندمان بالا مصرف می‌کند.

مدیرعامل نیروگاه بعثت در این زمینه می‌گوید: راندمان نیروگاه بعثت حدود ۳۰ درصد است و برای آنکه میزان تولید برق از هر متر مکعب گاز بالاتر برود، برنامه‌نوسازی نیروگاه در دست اقدام است. به این ترتیب که واحدهای جدیدی کنار واحدهای قدیمی ساخته می‌شود و سپس واحد فرسوده از مدار خارج خواهد شد. الان در حداکثر ظرفیت تولید، این نیروگاه ۲۱۰ مگاوات برق به شبکه وارد می‌کند و با افزایش راندمان، این رقم به بیش از ۴۰۰ مگاوات خواهد رسید. بالاترین میزان راندمان نیروگاه‌های ایران حدود ۵۰ درصد و در دنیا نیز کمتر از ۶۰ درصد است.

شیخ در پایان با اشاره به شرایط سخت کرونایی سال جاری از مردم درخواست کرد که شرایط سخت کار در نیروگاه‌ها و همین‌طور صنایع گاز کشور را درک کنند و با این صنایع همگام شوند. او می‌گوید: صنعت نیروگاه بسیار مظلوم است. در تمام ساعات شبانه روز بدون وقفه کار می‌کند. برای مثال در بحران بیماری کرونا تمام پرسنل نیروگاه سر کار هستند. به خاطر این حضور بی‌وقفه از ۳۰۰ نفر فعال در نیروگاه بعثت حدود ۶۰ نفر درگیر بیماری کرونا شده‌اند اما یک لحظه کار و تولید برق متوقف نشد تا شهروندان تهرانی با خاموشی برخورد نکنند.

لایحه بودجه تا یکشنبه نهایی می‌شود

وزیر امور اقتصادی و دارایی از نهایی شدن اصلاحیه لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تا یکشنبه هفته آینده (۲۶ بهمن) خبر داد.

فرهاد دژپسند با اشاره به درآمد ۸۰ هزار میلیارد ریالی امسال ایران از فروش نفت گفت: افتتاح طرح‌های اقتصادی در کشور ثمره مقاومت و تلاش مردم در مقابل زیاده‌خواهی و فشار دشمنان است و نباید فراموش کنیم که مردم در این سختی‌ها و مشکلات با همدلی و وحدت، دشمن را به زانو درآوردند. وی درباره وضعیت حاکم بر بورس نیز افزود: بازار سرمایه تکیه‌گاه بخش خصوصی برای تأمین منابع مالی است و دولت هیچ وابستگی به درآمدهای آن ندارد؛ مردم از بورس استقبال خوبی کردند، اما مداخله غیر حرفه‌ای حقوقی‌ها باعث ایجاد تبعات و نوسان در بازار سرمایه شد و سهامداران حقیقی را دچار مشکل و نگرانی کرد. دژپسند اضافه کرد: نگاه مردم به بورس باید در قالب برنامه میان مدت و بلند مدت باشد و اگر این رویکرد در بازار سرمایه مورد توجه قرار نگیرد فشار و بار روانی شدیدی ایجاد خواهد کرد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: فرهنگ سهامداری و حضور در بورس از سوی مردم و بنگاه‌داران یکی از مجاری اصلی تأمین مالی پایدار بازار سرمایه است و با توجه به سیاست‌های اتخاذ شده در شورای عالی بورس، بازار سهام به شرایط مطلوب باز خواهد گشت.

وی در ادامه به اختصاص بودجه عمرانی کشور اشاره کرد و گفت: با وجود کاهش درآمد نفتی و اعمال تحریم‌های ظالمانه آمریکا تاکنون ۷۶.۵ درصد بودجه عمرانی کشور به بخش‌های گوناگون پرداخت شده و مابقی آن نیز تا پایان سال مالی اختصاص خواهد یافت.

دژپسند افزود: بودجه عمرانی امسال کشور ۸۰۰ هزار میلیارد ریال بود که تاکنون ۶۱۰ هزار میلیارد ریال آن تأمین و پرداخت شد. وی با اشاره به این‌که رویکرد انقلاب اسلامی توسعه و آبادانی همه مناطق کشور بویژه روستاها و مناطق محروم و دستیابی به خودکفایی در محصولات کشاورزی و استراتژیک بوده، گفت: اقدامات زیربنایی دولت یازدهم و دوازدهم در راستای تحقق این اهداف است. وزیر امور اقتصادی و دارایی به آسیب شیوع کرونا در بخش اقتصادی کشور اشاره کرد و گفت: این ویروس به اشتغال و تولید بسیاری از کشورها آسیب جدی وارد کرد، اما رشد اقتصادی ایران از ابتدای سال تاکنون در بخش نقدی و غیرنقدی مثبت و امیدوارکننده بود. وزیر امور اقتصادی و دارایی در خصوص تأمین کالای اساسی عید گفت: براساس گزارش وزیر صنعت، معدن و تجارت کالاها به مقدار کافی تأمین شده و اعتبار لازم برای این بخش نیز اختصاص یافته است./مهر

افتتاح ۲۱۳ پروژه ساختمانی به ارزش ۹۴۹ میلیارد تومان

وزارت راه و شهرسازی برای تکمیل مسکن مهر در پایان دولت دوازدهم، ۳۰ هزار و ۶۶۶ واحد مسکونی مهر و ۱۱۳ پروژه در این بخش با اعتبار هزینه شده ۹۴۹ میلیارد تومان را افتتاح می‌کند.

پروژه‌های قابل افتتاح وزارت راه و شهرسازی در دهه فجر ۹۹ در ماه‌های پایانی امسال و چند ماه مانده به پایان دولت تدبیر و امید در بخش مسکن مهر، اعلام شد.

از مجموع ۳۰ هزار و ۶۶۶ واحد مسکونی مهر که در دهه فجر قابل افتتاح است، ۲ هزار و ۹۷۴ واحد در شهرهای بالای ۲۵ هزار نفر جمعیت، در شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر جمعیت یک‌هزار و ۸۰۳ واحد و در شهرهای جدید ۲۵ هزار و ۸۸۹ واحد است. همچنین در مجموع ۲۵ هزار و ۸۸۹ واحد مسکونی مهر در شهرهای جدید در ۱۹ استان در حال افتتاح است./ایرنا

یک چهارم تولید ناخالص داخلی کشور مربوط به استان تهران است

معاون اقتصادی اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران گفت: بر اساس آخرین آمار منتشر شده، بدون احتساب درآمدهای نفتی، یک چهارم تولید ناخالص داخلی کشور در این استان محقق و کسب می‌شود. واقف بهروزی اعلام کرد: وضعیت اقتصادی استان تهران با دیگر استان‌ها قابل مقایسه نیست و این موضوع را می‌توان در شاخص‌های اقتصادی و در عملکرد مشاهده کرد. وی یادآور شد: بیشتر درآمدهای استان تهران مربوط به درآمدهای مالیاتی است و استان تهران به تنهایی ۵۲ درصد این رقم در کل کشور را کسب می‌کند. معاون اقتصادی اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران گفت: میزان درآمد این استان در سال ۶۸.۹۸ هزار میلیارد تومان با سهم ۵۲ درصدی از درآمدهای کشور بود در حالی که سایر استان‌ها به‌طور متوسط فقط ۲ هزار میلیارد تومان را کسب و محقق کردند. وی خاطرنشان کرد: نرخ با سوادی در استان تهران ۹۳ درصد و جمعیت فعال این استان نزدیک ۸۰ درصد است و آخرین عدد ثبت شده برای مشارکت اقتصادی آن به ۳۹.۳ درصد می‌رسد در حالی که این رقم به بیش از ۴۱.۴ درصد می‌رسد و متأسفانه این نرخ برای کشور و این استان مطلوب نیست. معاون اقتصادی اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران گفت: نرخ بیکاری استان تهران در پاییز امسال به ۶.۸ درصد رسید که نسبت به پاییز سال ۱۳۹۸، ۲.۶ درصد کاهش دارد. وی در عین حال اعلام کرد: سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی کشور ۹ درصد است، در حالی که در تهران این عدد به کمتر از ۲ درصد می‌رسد./ایرنا

برنامه ۲ ساله بنیاد مسکن برای بازسازی منازل سیل زده خوزستان

مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خوزستان گفت: برنامه ۲ ساله بنیاد مسکن استان برای بازسازی کامل منازل آسیب دیده از سیلاب آذر ماه امسال هدف‌گذاری شده است.

مسعود انصاریان با اشاره به اهتمام دولت تدبیر و امید برای جبران خسارات وارده به منازل مردم شهرهای بندر امام خمینی (سربرند)، ماهشهر، شهر شهید چمران و بخش‌هایی از اهواز افزود: دولت در مصوبه اخیر خود چهار هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال برای بازسازی منازل مردم در این شهرها اختصاص داده است. وی گفت: این اعتبار برای بازسازی یک‌هزار واحد مسکونی، چهار هزار واحد تعمیری، ۶ هزار بسته معیشتی و ساخت یکصد واحد مسکونی آسیب دیده در اهواز هزینه خواهد شد. انصاریان افزود: بازسازی منازل آسیب دیده از سیل بر اساس اصول صحیح ساختمانی به گونه‌ای انجام خواهد شد تا در صورت بروز سیلاب مجدد، آسیبی به منازل مردم وارد نشود./ایرنا